

Udeleženci in udeleženke simpozija (foto: Vanja Kos, 22. 8. 2025).

Zasedba Romano Glauso na 37. mednarodnem festivalu Noči v stari Ljubljani (foto: Svanibor Pettan, 22. 8. 2025).

ROMSKI IN SINTSKI GLASBENIKI IN GLASBENICE MED DRŽAVO, TRGOM IN DRUŽBO

Poročilo z mednarodnega simpozija

Mednarodni in interdisciplinarni simpozij z naslovom Romski in sintski glasbeniki in glasbenice med državo, trgom in družbo – *Romani and Sinti Musicians between the State, Market, and Society,* ki ga je organiziral Oddelek za muzikologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani v okviru projekta Romski glasbeniki v Sloveniji: socialni status, kulturne prakse in interakcije (ARIS J6-50204), je potekal med 21. in 23. avgustom 2025. Dogodka so se udeležili znanstveniki, umetniki in drugi strokovnjaki iz dvanajstih držav (Češke, Grčije, Hrvaške, Kitajske, Kosova, Nizozemske, Slovaške, Slovenije, Srbije, Švice, Turčije in ZDA). Program simpozija je obsegal dogodke v Mestnem muzeju, na Filozofski fakulteti in na drugih lokacijah v Ljubljani. Njegova kompleksna struktura je vključevala 21 referatov, vnaprej organiziran panel, dve okrogli mizi, projekcije treh filmov, dve fotografski razstavi, razstavo publikacij o romskih in sintskih glasbenikih, številne tematsko povezane koncerte ter predstavitev novih vodstvenih članov Študijske skupine za glasbo in manjšine pri Mednarodnem združenju za tradicije glasbe in plesa (ICTMD). V skladu z družbenim vodilom »Nič o Romih brez Romov« Oddelek za muzikologijo FF UL tokrat ni združil moči le z vsakoletnimi partnerji pri organiziranju simpozijev v sklopu Noči v stari Ljubljani – kot so Imago Sloveniae – Podoba Slovenije, Mestni muzej Ljubljana in Kulturno in etnomuzikološko društvo Folk Slovenija – temveč tudi z Zvezo Romov Slovenije, Inštitutom za romološke študije, izobraževanje in kulturo (IRŠIK), Romskim akademskim klubom ter Radiem Romic. Tako koncipirano skupno iskanje boljšega razumevanja presečišč ključnih terminov iz naslova in njihovega vpliva na glasbeno prakso se je bogato obrestovalo, ne le v sklopu formalnih segmentov dogodka, temveč tudi pri neformalnih pogovorih.

Vsak dan simpozija je bila obravnavana ena izmed treh določenih tem. Tematski okvir prvega dne 21. avgusta 2025 v Mestnem muzeju je bil »Romski in sintski glasbeniki in glasbenice, država, mediji, aktivizem«. Alenka Bartulović je predstavila povezave med sevdalinko in romskimi izvajalci, Burcu Yasin je pozicionirala Rome v kontekstih politike in izobraževanja v neoliberalni Turčiji, Gökçe İşler pa tamkajšnji prehod od zurne (glasbilo tipa oboe) do klarineta. Elif Özen je analizirala vlogo Romov pri zgodbah o liku Karagözu, Marlies de Roos-Linden je spregovorila o identiteti romunskih romskih glasbenikov (lautarjev) v sklopu balkanskega glasbenega dogodka na Nizozemskem, Jana Ambrózová pa je predstavila romsko digitalno platformo Kolotoc.sk na Slovaškem. Damjan Mandelc je skupaj s sociologinjama Tjašo Učakar in Ano Ješe Perković predstavil edini panel v sklopu dogodka – Romska glasba, mediji in sistemsko izključevanje: kulturne in družbene dimenzije. Carol Silverman je romsko glasbeno sceno v Bolgariji umestila v aktivizem in zoperstavljanje neonacionalizmu, Alenka Janko Spreizer je ana-

* Jožek Horvat Muc, direktor, Inštitut za romološke študije, izobraževanje in kulturo; jozekhorvat.muc@gmail.com
** Svanibor Pettan, dr. etnomuzikologije, red. prof. dr. v pokoju, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za muzikologijo; svanibor.pettan@ff.uni-lj.si

Jožek Horvat Muc na predstavitvi razstave fotografij o Romih na Slovenskem in o romskih glasbenikih v Prekmurju (foto: Vanja Kos, Filozofska fakulteta v Ljubljani, 21. 8. 2025).

lizirala odnos Romov do genocida v okoliščinah nacizma in ga umestila v kontekst romoloških študij, Iva Nenić pa je predstavila romski glasbeni aktivizem v današnji Srbiji. Prvi simpozijski večer so zaznamovale dve razstavi fotografij v avli Filozofske fakultete – Romi in romski glasbeniki na Slovenskem (Jožek Horvat Muc in Monika Sandreli) in Romski glasbeniki na Kosovu (Svanibor Pettan) – ter razstava publikacij (knjige, članki, nosilci zvoka, filmi) o romskih in sintskih glasbenikih in glasbenicah.

V ospredju drugega simpozijskega dne, 22. avgusta, je bila tema »Interakcije med romskimi in sintskimi glasbeniki in glasbenicami ter družbo«. Mojca Piškor je analizirala spremenljiv položaj romskih glasbenikov v obdobju med svetovnima vojnama, David Verbuč kompleksnost odnosov onkraj binarnosti med Romi/Sinti in Neromi/Nesinti v severni Sloveniji, Anja Moric pa je pod raziskovalni drobnogled vzela romska romanja na Brezje. V naslednji sekciji je bilo v ospredju ozemlje Kosova, in sicer vloga romskih glasbenikov pri tradiciji Aheng (Krenar Doli in Bestar Vula) in pri formiranju njihove razpoznavne zvočne podobe (Visar Munishi). Sledila je prva okrogla miza – Romski in sintski glasbeniki in glasbenice v kontekstu popularne glasbe na Slovenskem – ki sta jo zasnovala David Verbuč in Maša Marty. Na podlagi neposrednih izkušenj so predstavili svoje poglede in sodelovali v diskusiji Jožek Horvat – Muc, Sandi Horvat – Sunny, Jože Kovač – Uri in Darko Rudaš. V naslednji sekciji je Alma Bejtullahu spregovorila o identifikaciji romskih glasbenikov v kontekstu odnosov med manjšinskim in večinskim prebivalstvom, Sandi Horvat o denarnih tokovih državnega denarja, namenjenega Romom v Sloveniji, Maša Marty pa o Romih in izzivih določenih vidikov ljudskega izročila.

Sledila je projekcija dveh filmov Petra Nuske o romskih glasbenikih na Slovaškem.

Večerni program v sklopu uličnega festivala Noči v stari Ljubljani je omogočil sprehajanje med različnimi odri, na katerih so nastopali Vito Marenče Flamenco Trio, Romano Glauso ter Budapest Gypsy Symphony Orchestra s programom, poimenovanim »Od čardaša do valčka«.

Osrednja tema tretjega in zaključnega dne dogodka, 23. avgusta, je bila »Romski in sintski glasbeniki in glasbenice v tržnih okoliščinah«. Referati v prvi sekciji so bili posvečeni položaju Romov na komercialnem diskografskem trgu, in sicer v sklopu jugoslovanske produkcije med obema svetovnima vojnama (Jelka Vukobratović) in med letoma 1960 in 1990 (Marija Dumnić Vilotijević), ter romskim tamburaškim posnetkom v 20. stoletju (Julijana Baštić in Mark Forry). Margaret H. Beissinger je analizirala profesionalne strategije romskih glasbenic v južni Romuniji, Zuzana Jurková pa značilnosti romskega glasbeništva na območju današnje Češke. Predstavitvi in pogovoru o filmu in arhivskem projektu štirih avtorjev (Hazel Marsch, Lisa Smith, Esbjörn Wettermark, Tiffany Hore) je sledila druga okrogla miza, tokrat o položaju glasbenic in o njihovih interakcijah na kontinuumu romskega in neromskega. Sodelovali so Bajsa Arifovska, Sara Brizani in Laura Vučak ter organizatorica in povezovalka Alma Bejtullahu.

V sklopu zaključne sekcije, kjer je bilo povzeto celotno tridnevno dogajanje, sta se predstavili novo izbrana predsedujoča študijske skupine Glasba in manjšine pri vodilnem svetovnem združenju etnomuzikologov (ICTMD) Kai Tang ter novo izbrani tajnik Ioannis Christidis. Oba sta sicer aktivno sodelovala v simpozijskih dogajanjih. Sledila sta ekskurzija po reki Ljubljanici v sproščenem neformalnem vzdušju ter bogat koncertni program v večernih urah, v sklopu katerega so nastopili Lana Trotovšek in godalni orkester Emars, Romano Drom, Imer Traja Brizani & Amala, Swingatan in Bajsa Arifovska v sklopu zasedbe Harmelogic.[1]

1 Program in fotografije so dostopni na spletnih straneh projektne skupine: (http://muzikologijaff.si/rgs/novice (dostop 18. 6. 2026) in ustanove Imago Sloveniae – Podoba Slovenije: https://imagosloveniae.net/mednarodni-simpozij-romski-in-sintski-glasbeniki-in-glasbenice-med-drzavo-trgom-in-druzbo (dostop 18. 6. 2026).